

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ภาคเกษตรในปัจจุบันมีคนรุ่นใหม่สนใจการประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นจำนวนไม่น้อย ทั้งที่มีวุฒิการศึกษาจบตรงทางการเกษตรและไม่ใช่ว่าด้านเกษตร บางรายทำงานเป็นพนักงานในองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน กลุ่มคนรุ่นใหม่จะมีอายุประมาณ 20-35 ปี ซึ่งจัดว่าเป็นกลุ่ม Generation Y เป็นกลุ่มคนที่เติบโตมาพร้อมความรุดหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้มีความสามารถในการทำงานที่เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสาร และยังสามารถทำงานหลายๆ อย่างได้ในเวลาเดียวกัน มีลักษณะนิสัยชอบแสดงออก ความเป็นตัวของตัวเองสูง ไม่ชอบอยู่ในกรอบและไม่ชอบเงื่อนไข จึงทำให้กลุ่มคนรุ่นใหม่แสวงหาอาชีพที่ทำให้ตนเองสามารถแสดงออกถึงความคิดของตนเองได้ ไม่ต้องพึ่งพาหรือรับคำสั่งจากหัวหน้างาน จึงสะท้อนในสังคมธุรกิจในปัจจุบันที่เห็นได้ว่า มีธุรกิจขนาดเล็กเกิดขึ้นจำนวนมากที่ดำเนินการจากคนรุ่นใหม่ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจขายของออนไลน์ ธุรกิจร้านอาหาร และหนึ่งในธุรกิจที่ได้รับความนิยมจากคนรุ่นใหม่ คือ ธุรกิจทางการเกษตร

ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนเป็นหนึ่งในภาคที่มีจำนวนกลุ่มคนรุ่นใหม่สนใจธุรกิจการเกษตรจำนวนไม่น้อย ดังเห็นได้จากจำนวนเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer: YSF) ที่เข้าร่วมโครงการกับกรมส่งเสริมการเกษตรมีจำนวนมากที่สุดเมื่อเทียบกับในเขตอื่นๆ โดยในช่วงปี พ.ศ. 2557-2559 มีคนรุ่นใหม่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนสมัครเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ภายใต้โครงการต่างๆ ของกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวนรวมทั้งสิ้น 871 คน จากจำนวนทั้งสิ้น 6,530 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 13.3 (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2559) เกษตรกรรุ่นใหม่กลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีความสนใจในการประกอบอาชีพการเกษตรเชิงธุรกิจ ซึ่งจากผลการศึกษาของ พลสรายุ สราญรมย์ และคณะ (2559) ที่ศึกษาเรื่องการสนับสนุนเครือข่าย SME ใน 18 กลุ่มจังหวัด กิจกรรมเสริมสร้างขีดความสามารถและเครือข่ายการค้าเงินธุรกิจของผู้ประกอบการ SMEs ภาคเกษตรรุ่นใหม่ (Young Smart A-SMEs) โดยให้ผู้ประกอบการฯ ออกแบบหลักสูตร และจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการฯ มีความสนใจในการประกอบอาชีพการเกษตรเชิงธุรกิจ โดยต้องการจัดการเรียนรู้หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการค้าเงินธุรกิจหลายหลักสูตร อาทิเช่น หลักสูตรการจัดการการเงินและการลงทุนของผู้ประกอบการ หลักสูตรการจัดทำแผนธุรกิจ หลักสูตรการวางแผนตลาดสินค้าเกษตร เป็นต้น ซึ่งการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการในครั้งนั้น พบว่า ผู้ประกอบการฯ พึงพอใจในด้านความเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยได้เสนอแนะว่า การจัดการเรียนรู้อาจมีเนื้อหารายละเอียดไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทำให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปในลักษณะการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานโดยเฉพาะการจัดการแผนธุรกิจซึ่งเป็นประเด็นที่ผู้ประกอบการฯ ต้องการพัฒนาความสามารถของตนเองเป็นอย่างมาก

นอกจากนั้น ผลการวิจัยยังเสนอว่า ควรมีการพัฒนาความสามารถการจัดทำแผนธุรกิจที่ผู้ประกอบการ กลุ่ม และเครือข่ายอื่นๆ สามารถศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้ได้ว่าการพัฒนาความสามารถในประเด็นนี้ควรมีรูปแบบอย่างไร อาทิเช่น วิธีการส่งเสริม สื่อที่ใช้ เนื้อหาในการเรียนรู้ เป็นต้น

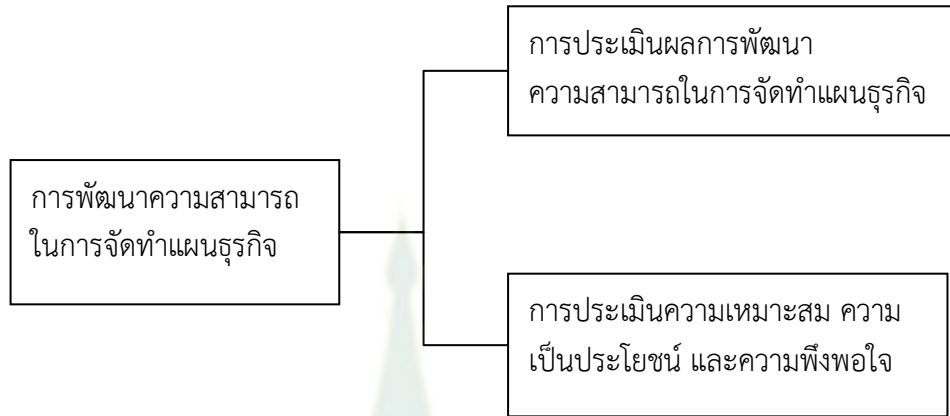
องค์ความรู้ทางการจัดทำแผนธุรกิจจึงมีความจำเป็นที่ต้องส่งเสริมให้เกษตรกรรุ่นใหม่เกิดการพัฒนาเพื่อเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันในเชิงธุรกิจ และเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ กลุ่ม เครือข่ายอื่นๆ ได้ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องทำการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการเรื่อง การพัฒนาความสามารถการจัดทำแผนธุรกิจของเกษตรกรรุ่นใหม่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดทำแผนธุรกิจองค์ความรู้ ตลอดจนสามารถประเมินผลการพัฒนาความสามารถในการจัดทำแผนธุรกิจ ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความพึงพอใจในการพัฒนาความสามารถในการจัดทำแผนธุรกิจ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบในการพัฒนาขีดความสามารถการจัดทำแผนธุรกิจที่เป็นรูปธรรมที่จะสามารถนำไปส่งเสริมและพัฒนาในเกษตรกรเป้าหมายอื่นๆ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดทำแผนธุรกิจ
- 2.2 เพื่อประเมินผลการพัฒนาความสามารถในการจัดทำแผนธุรกิจ
- 2.3 เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความพึงพอใจในการพัฒนาความสามารถในการจัดทำแผนธุรกิจ

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการจัดทำแผนธุรกิจของเกษตรกรรุ่นใหม่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตด้านเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการจัดทำแผนธุรกิจ และประเมินผลการพัฒนาความสามารถในการจัดทำแผนธุรกิจ รวมทั้งการประเมินความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความพึงพอใจ ในการพัฒนาความสามารถในการจัดทำแผนธุรกิจของเกษตรกรรุ่นใหม่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

4.2 ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเกษตรกรรุ่นใหม่ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลา 1 ปีหลังจากได้รับทุน

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 เกษตรกรรุ่นใหม่ หมายถึง เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนจำนวน

5.2 การพัฒนาความสามารถ หมายถึง การพัฒนาความรู้ (knowledge) ทักษะ (attitude) และการปฏิบัติ (practice) ในการจัดทำแผนธุรกิจของเกษตรกรรุ่นใหม่

5.3 การประเมินการพัฒนาความสามารถ หมายถึง การประเมินการพัฒนาความสามารถ 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ (knowledge) ทักษะ (attitude) และการปฏิบัติ (practice)

5.4 การประเมินการพัฒนาความสามารถด้านความรู้ หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ก่อนเข้าโครงการและหลังเข้าโครงการ

5.5 การประเมินการพัฒนาความสามารถด้านทัศนคติ หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ผลการเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติก่อนเข้าโครงการและหลังเข้าโครงการ

5.6 การประเมินการพัฒนาความสามารถด้านการปฏิบัติ หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ผลการเปลี่ยนแปลงด้านการปฏิบัติก่อนเข้าโครงการและหลังเข้าโครงการ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เกษตรกรรุ่นใหม่ได้รับความรู้การจัดทำแผนธุรกิจ

6.2 เกษตรกรรุ่นใหม่สามารถนำความรู้การจัดทำแผนธุรกิจไปประกอบธุรกิจได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

6.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำการพัฒนาความสามารถการจัดทำแผนธุรกิจไป ประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาในพื้นที่และกลุ่มอื่นๆ ได้

